

domače umetnosti ne da dvigniti drugače, kakor da se vedno in vedno kaže na prave vrhunce današnje svetovne umetnosti.« — »Umetnost je pravica sama in daje vsakemu, kolikor zasluži.« — »Razumeti umetnost je umetnost.« —

Zofka Kvedrova.

Prešernov portret. Gospoda dr. Dečko in Kolenc v Celju sta poskrbela za to, da smo dobili Slovenci pred kratkim Prešernov portret, majhno nadomestilo za — obetovani nam spomenik velikega našega pesnika. Portret je izdelal gosp. Al. Šubic po sliki Kurza pl. Goldensteinskega, ki se nahaja, če se ne motimo, v posesti gospoda ravnatelja Fr. Levca. Tej sliki gre po zagotovitvi verodostojnih svedokov glede podobnosti s pesnikom pred vsemi drugimi prednost, dasi je tudi ta delana le po spominu. V strokovno oceno reprodukcije se ne moremo spuščati. Morda nam jo poda kateri naših slikarjev-veščakov. V ozadju portreta je videti Prešernovo rojstno hišo. Škoda, da nam posebej ne naslika kdo Prešernovega doma, ki leži vendar tako idilsko v obližju cerkvice sv. Marka! Taki ozadki doslej na portretih menda niso bili običajni. Kaki nagibi so bili gospodu Šubicu merodajni za to, da se je odločil zanj, nam ni znano. Najbrž je vpošteval željo številnih Prešernovih čestilcev, ki bi poznali radi tudi dom njegov. No, s tega stališča slikarju ne ugovarjamo! — Vsekakor naj bi krasil Prešernov portret salon vsake slovenske narodne hiše! Cena — ?

Z.

Splošni pregled

»Večer Konopnicke«. V proslavo petindvajsetletnega literarnega delovanja slovite poljske pesnikinje in pisateljice je priredil odbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« dne 7. decembra v »Narodnem domu« v Ljubljani umetniško-zabaven večer. Naše dame so se se s tem vrlo pridružile svojim poljskim in češkim sestram ter pokazale, da se živo zavedajo dolžnosti, ki jim jih nalaga slovanska ideja. Tisti časi, ko so nas hoteli nasprotniki prepričati, da smo Slovenci neznamen narodič, ki nima nobene pravice do eksistence, in ko smo bili mi tako kratkovidni, da smo jim verjeli, so, hvala Bogu, minuli! Zdaj vemo: Slovani smo in kar je slovanskega, je tudi slovensko! Program je bil prav srečno izbran in vseskozi v skladju s pomenom večera. Vršil se je ob primerno okrašeni sliki slavljenke. Prolog je govorila gospa Gevekarjeva. Očrtala je z markantnimi potezami značaj umetniškega delovanja slavne Poljakinje. Pri izvajanju pevskih točk sta se odlikovali zlasti gospa Julija dr. Ferjančičeva in gospodična Mira Devova. »Ljubljanski Zvon« je prinesel že v novembrski številki preteklega leta kratek životopis Konopnicke. Ondi jo bilo omenjeno med drugim, da je bil Sienkiewicz prvi, ki je spoznal izredni talent in genij Marije Konopnicke. Baš Sienkiewicz pa je zdaj napisal tudi prekrasno oceno o slovenskem delovanju te slavne rojakinje svoje. Žal, da nam ne pripušča prostor, da bi se nekoliko natančneje bavili s to oceno! —

—i—

Uradniško stavbno društvo. Važen del socialnega vprašanja bi bil ugodno rešen, če bi se res oživotvorilo uradniško stavbno društvo, čigar pravila so po prizadevanju g. župana Iv. Hribarja že potrjena. Namen društva je, pripomoči uradnikom do lastnega doma ter jih rešiti na ta način morda v najvažnejšem pogledu skrbi in nemara tudi — izkoriščanja in izsesavanja. Stiske

in zadrege pač niso omejene na posamezen stan in tudi uradniku priskočiti na pomoč, je dobro delo! Saj se nahaja v prvi vrsti baš med uradniki tista takozvana »blesteča beda«, ki ima morda mnogo več, tragičnega na sebi nego beda navadnega proletarča, ki sme brez sramu, brez rdečice v obrazu vzbujati milosrčnost in pomilovanje. Na to »blestečo bedo« bi se usojal opozarjati pri tej priliki naše pesnike in pisatelje. To je polje, ki je vsaj pri nas še skoro popolnoma neizorano, kjer bi se dalo dobiti sujetov izvernih in modernih obenem!

—š—

Češka gledišča. Čehi so praznovali nedavno 40letnico obstanka samostojnega češkega deželnega gledišča in obenem 19letnico »Narodnega divadla« v Pragi. Kak velikanski korak, ki so ga storili bratje Čehi v kratki dobi 40 let! Pred štirimi desetletji niso imeli takorekoč nobenega gledišča, zdaj pa je »Narodno divadlo« eno najkrasnejših muzam posvečenih svetišč, kar jih je v Evropi. Pred kratkim je bilo dograjeno tudi lepo gledišče v Plzni, a zdaj mislijo kar hkratu na zgradbo dveh novih gledišč, in sicer še enega v Pragi in enega v Brnu! Prekrasen zgled narodne zavesti in požrtvovalnosti! Da, ti Čehi so izklesani iz drugega lesa nego mi Slovenci in morda Jugoslovani sploh! Z.

Jubilej. Dne 8. januarja 1903. l. preteče petindvajset let, odkar je umrl Nikolaj Aleksejevič Nekrasov, ki se prišteva, kakor znano, k najznamenitejšim zastopnikom modernega ruskega slovstva. Nekrasov je bil lirik, kakršnih pozna le malo svetovna literatura. Po pravici se pripravljajo torej naši bratje Rusi, da ob petindvajsetletnici njegove smrti dostojno proslave njegov spomin.

—n—

Shod slavistov. Kakor se poroča iz Rusije, je »imperatorskaja akademija za nauk« sklenila, povabiti vse profesorje slavistike iz raznih krajev na shod v svrhu razpravljanja o slovanskih vedah. Shod naj bi se vršil meseca septembra 1903.

Viktor Hugo. Nova, velika izdaja del Viktorja Huga se priredi na državne stroške. Tako izvršuje na Francoskem vlada svojo kulturno misijo! A drugod in zlasti pri nas? —

Vereščaginove slike. V New-Vorku so se nedavno na javni dražbi prodajale slike slavnega ruskega slikarja - naturalista Vereščagina. Znameniti ciklus iz francosko-ruske vojne iz leta 1812., predstavljajoč Napoleonov poraz in obsegajoč 20 slik, je dal po ruskem konzulu zdražiti sam car in sicer za vsoto 480.000 R. Bitka pri San Juanu Hillu, katero je umetnik slikal na podlagi podatkov, ki mu jih je dal sedanji predsednik Zedinjenih držav, Roosevelt, je bila prodana za 86.400 K, a 30 drugih manjših slik, med katerimi je več vojnih prizorov s Filipinskih otokov, je doneslo 120.000 K. Enkrat tudi lep gmoten uspeh slovanskega umetnika!

—š—

Pomiloščevanje mladostnih zločincev. Da kriči naše kazensko zakonodajstvo po preosnovi, je splošno znana stvar. A dasi se pripravlja novi kazenski zakonik že desetletja, ga vendar še danes nimamo. Enega izmed mnogih zdaj obstoječih nedostatkov hoče odpraviti pred kratkim izdana odredba justičnega ministrstva, ki se tiče pogojnega pomiloščevanja mladostnih zločincev. Po drugih državah že davno ne velja več »strašilna teorija« v kazenskem pravu, pri nas pa se omenjena naredba prvič ozira na vzgojevalni moment kazni. Mi beležimo to, ker ni zanimivo samo za juriste, ampak za vse, ki jim je pri srcu humaniteta.

Z.

